

Kirjoittamisen työpaja: Hui miten jännittävää!

Avainsanat: alakoulu, kirjoittamisen työpaja, kummitoiminta

Toteuttaja: Eeva-Maija Sinkkonen

Luokka-aste: 4. lk

Kirjoittamisen työpaja, jossa neljännen luokan oppilaiden kanssa kirjoitetaan projektinomaisesti jännityskertomukset. Kirjoitusjakso toteutetaan osittain yhdessä koulun ekaluokan kanssa. Neloset ja ykköset on jaettu pareihin niin, että parissa on joko yksi tai kaksi nelosluokkalaista ja yksi ykkönen. Neljäsluokkalaiset kirjoittavat jännitystarinat, joiden osittaiseen suunnitteluun sekä kokonaan kuvitukseen ekaluokkalaiset pääsevät mukaan. Kun kaikkien nelosluokkalaisten kirjoittamat ja ykkösten kuvittamat tarinat ovat valmiita, harjoitellaan kirjan sitomista ja sidotaan tarinoista kaikille omat kirjat. Projektin loppuksi on nelosten ja ykkösten yhteinen kirjanjulkistamistilaisuus. Oppilaiden keskinäinen palautteen- ja ideoidenanto on keskiössä.

Ekaluokkalainen tekstin kohdehenkilönä omalla tavallaan madaltaa oppilaiden kynnystä kirjoittamiseen. Ei tarvitse kirjoittaa supertekstiä vaan sellaista tekstiä, jota ekaluokkalaisen on helppo seurata. Tällä tavoin on myös hyvä motivoida oikeinkirjoitusta, koska halutaan näyttää vasta kirjoittamista ja lukemista harjoitteleville hyvää mallia. Oppilaat ovat olleet innoissaan jokaisesta osa-alueesta, jonka olen heille tämän projektin parissa antanut.

Jännitystarinaprojekti alkuun

Tarkoitus on saada luokkaan mahdollisimman jännittävä tunnelma tarinoiden ääneen lukemisen ajaksi. Aluksi oppilaat saavat kuunnella oman luokan kesken pimeässä tilassa led-kynttilän valossa *Kuu paistaa ja kuollut ajaa* -kirjan jännittäviä satuja, esimerkiksi Omenavarkaissa-tarinan. Tämän lyhyen tarinan avulla voi opettaa lapsille jännitystarinan juonenkulun: siinä on paljon paikan kuvailua ja pelottavia elementtejä. Voi lukea myös alun *Harry Potter ja Feeniksin kilta* -kirjan luvusta Verhon taakse. Tekstien käsittelyssä pyritään saamaan lapset ajattelemaan, miten jo tekstin alku tuo sellaisen tunnelman, että kyseessä on jännittävä tarina.

Tämän jälkeen oppilaat saavat parin kanssa yhteisen tarinan Mauri Kunnaksen *Hui kauhistus!* -kirjan tarinoista. Tämän tarinan lukemista harjoitellaan, jotta se olisi mahdollisimman sujuvaa sitten, kun mennään lukemaan tarinat ekaluokkalaisille.

Tunnin loppuun voi myös tehdä kirjoitusharjoituksen, jossa oppilaat harjoittelevat pelottavan tunnelmakuvauksen kirjoittamista. Oppilaat saavat hämärässä luokassa kirjoittaa lapuille sanoja, joita voi käyttää jännittävässä tarinassa. Sanat voivat olla suoraan tarinoista tai oppilaiden itse keksimiä. Lisäksi voidaan tehdä sanoista jännityspuu, joka toimii myöhemmin ideapankkina.

Lukuhetki ykkösille ja ideointi yhdessä

Järjestetään ekaluokkalaisille tarinahetki. Oppilaat saavat rakentaa luokkiin lukumajat ja luoda näin jännittävän tunnelman. Neloset lukevat Hui kauhistus! -kirjasta tarinansa ekaluokkalaisille majoissaan, jokaisessa majassa voi olla esim. kaksi nelosta ja kaksi ykköstä.

Kun tarinat on luettu, kokoontuvat sekä eka- että neljäsluokkalaiset miettimään alustavaa pohdintaa, millaisista aiheista jännitystarinan voisi kirjoittaa: millaiseen miljööseen tarina sijoittuu ja minkälaisia hahmoja tarinassa voisi olla. Kaikki ideat kerätään esimerkiksi Word-tiedostoon niin, että jokainen neljäsluokkalainen saisi sitten oman ideapaperin.

Ykkösluokkalaisille "annettiin kotitehtäväksi" miettiä viikonlopun aikana, minkälainen hahmo heidän tarinassaan seikkailisi. Lisäksi he saivat tehtäväksi miettiä, mihin paikkaan tarinan tapahtumat sijoitetaan.

Ideointi jatkuu: hahmot ja paikka

Nelosluokkalaiset haastattelevat kyselykaavakkeen (LIITE 1) avulla ekaluokkalaisia siitä millaisia tarinan henkilöt ovat ja millainen on tapahtumapaikka. Apuna voi halutessaan käyttää Dixit-kortteja.

Kyselykaavakkeen pohjalta neljäsluokkalaiset kirjoitettavat päähenkilöistä henkilökuvaukset tai ainakin ajatuskartat. Ekaluokkalaiset voivat piirtää innokkeeksi kuvan tarinan tapahtumapaikasta - piirustus voi toimia oppilaille myös mielikuvituksenruokkimislähteenä.

Neljäsluokkalainen voi myös etsiä ekaluokkalaisen piirustuksesta inspiroituneena internetistä kuvan tarinan tapahtumapaikasta (tekijänoikeudet huomioiden). Hän lataa kuvan yhteiselle sähköiselle oppimisalustalle ja kommentoi alle, minkälainen tapahtumapaikka on. Taululla on apuna kysymyksiä: Onko autiotalosi lähellä muuta asutusta? Liikkuuko alueella muita ihmisiä tai eläimiä? Miltä paikassa tuoksuu?

Tarinan suunnittelu

Nelosluokkalaiset jaetaan mentoripareihin, jolloin heillä on koko kirjoittamisprosessin aikana oma mentorioppilas, joka lukee aina välillä toisen tekstiä ja antaa ideoita ja vinkkejä.

Kun neloset suurin piirtein tietävät, minkälaisia hahmoja heidän tarinassaan on ja missä paikassa tarinassa seikkaillaan, saavat he ohessa olevan suunnitelman (LIITE 2) avulla suunnitella tarinaansa. Lisäksi he saavat halutessaan keksiä lisää hahmoja tarinaan.

Kun oppilas on tehnyt suunnitelmansa, saa hänen mentoriparinsa lukea suunnitelman ja kommentoida sitä. Oppilaita voi ohjeistaa keksimään erilaisia ehdotuksia kysymysmuodossa, sillä se antaa kirjoittajalle mahdollisuuksia mutta ei pakota tekemään ratkaisuja.

Tarinan kirjoittaminen

Kirjoitusprosessin aikana luokassa on hyvä olla nähtävillä arviointikriteerit (ks. LIITE 3). Opettaja kiertelee luokassa ja käy oppilaiden kanssa esimerkiksi isoja alkukirjaimia läpi. Kirjoitusprosessin aikana tarinan voi halutessaan antaa mentoriparille luettavaksi myös kesken kirjoittamisen.

Palautteen antaminen

Kirjoittajat saavat koko prosessin aikana palautetta mentoriparilta, opettajalta ja halutessaan myös ekaluokkalaiselta. Kun tarina on valmis, oppilaat antavat tekstinsä mentoriparilleen luettavaksi ja mentoripari täydentää palautelomakkeen (LIITE 3). Palautelomakkeen täyttämisestä on hyvä käydä yhdessä läpi, että virkkein vastattavat palautekohdat pidetään positiivissävytteisinä.

Lopuksi valmiin tarinan voi lukea ekaluokkalaisille.

LIITE 1 Kyselykaavake

Ykkösten ja nelosten yhteinen jännitystarinaprojekti

Oppilaiden nimet: _____

Jännitystarinan henkilöt:

Mikä on tarinan päähenkilön nimi?

_____

Keitä hänen perheeseensä kuuluu?

_____

Mitä päähenkilö harrastaa?

_____

Mitkä esineet tai asiat ovat päähenkilölle tärkeitä?

_____

Onko henkilöllä jotain erityisiä ominaisuuksia?

_____

Mitä päähenkilö inhoaa?

_____

HYPLUS.HELSENKI.FI

Mikä saa päähenkilön iloiseksi?

Mikä saa päähenkilön surulliseksi?

Mikä on tarinassa esiintyvän toisen henkilön nimi?

Keitä hänen perheeseensä kuuluu?

Mitä hän harrastaa?

Mitkä esineet tai asiat ovat hänelle tärkeitä?

Onko henkilöllä jotain erityisiä ominaisuuksia?

Mitä päähenkilö inhoaa?

[HYPLUS.HELSENKI.FI](https://hyplus.helsinki.fi)

Mikä saa päähenkilön iloiseksi?

Mikä saa päähenkilön surulliseksi?

Jännitystarinan tapahtumapaikka:

Mihin paikkaan tapahtumat sijoittuvat?

Mitä henkilö näkee, kun hän katsoo tuossa paikassa ympärilleen?

Mitä tavaroita paikassa on?

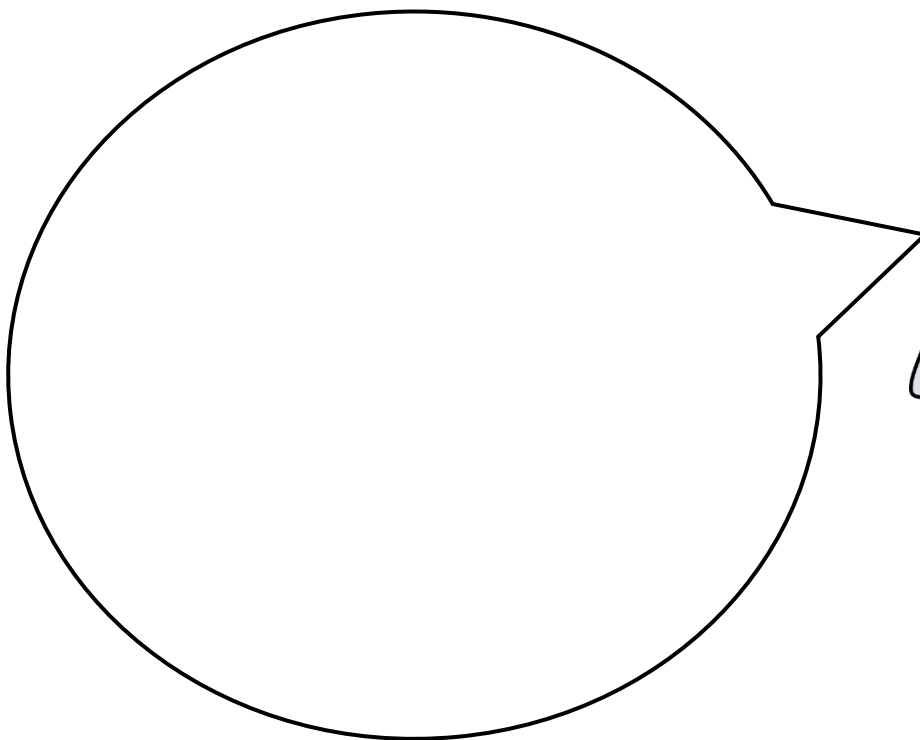
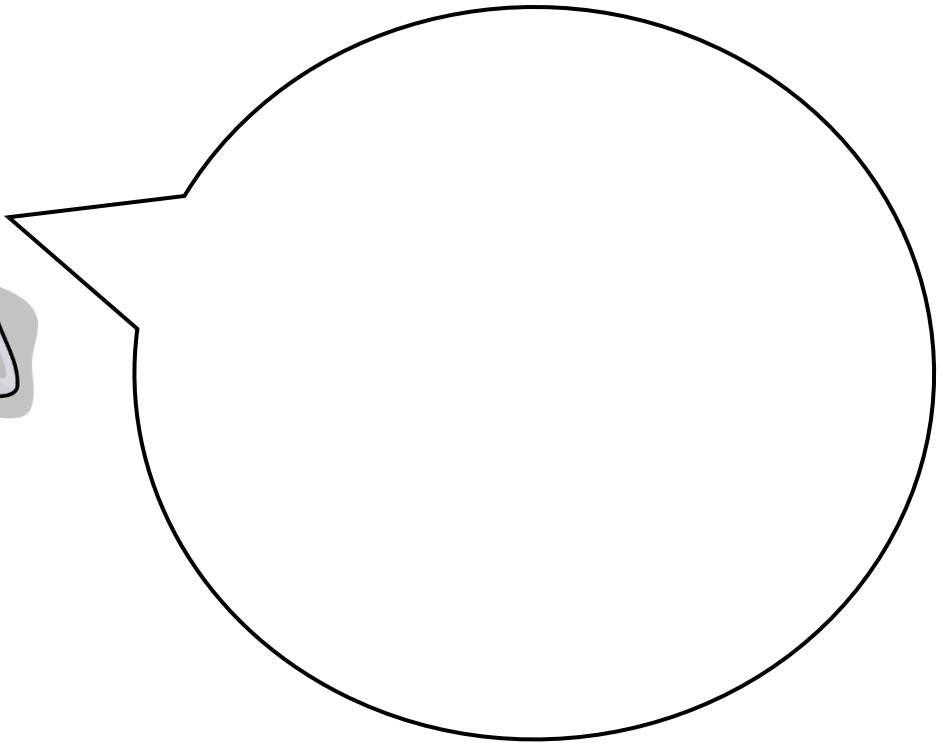
HYPLUS.HELSINKI.FI

LIITE 2

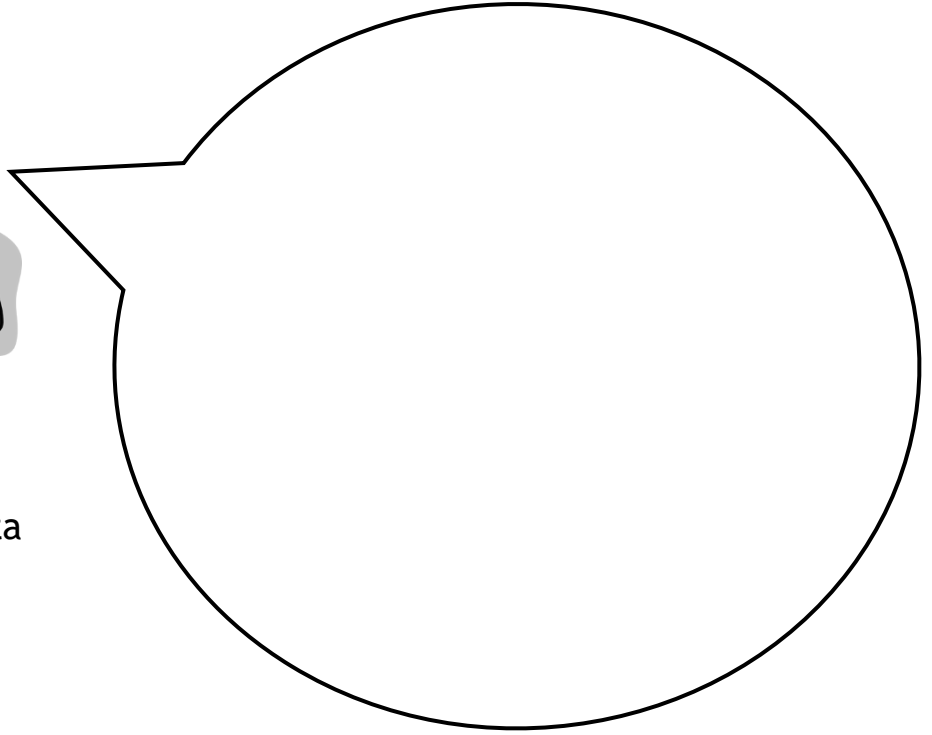

Miten tarina alkaa?
Mitä asioita kerrot
tarinan alussa?

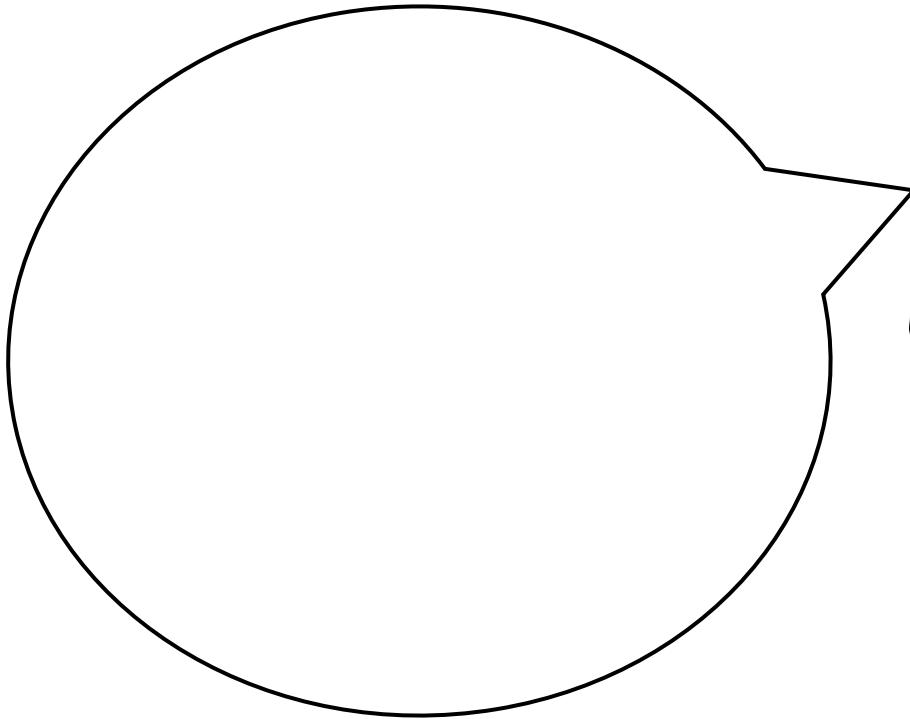

Mikä on tarinan
huippukohta eli
jännittävin kohta?

Miten jännittävä kohta ratkeaa? Tapahtuuko jotakin yllättävää?

Miten tarina päättyy?

Jännitystarinan palautelomake

	O-ou!	Et ole enää täysin lähtökuopassa, mutta vielä on parannettavaa	Olet puoli-välissä kohti täydellistä suoritusta	Pienen pientä viilausta vielä.	Täydellistä!
Virkkeet alkavat isolla alkukirjaimella ja päättyvät lopetusmerkkiin.					
Erisnimet on kirjoitettu isolla alkukirjaimella.					
Vuorosanat on kirjoitettu oikein.					
Kappalejaot ovat kunnossa.					

Mikä on mielestäsi paras/jännittävin/hauskin/mieleepainuvien kohta tekstissä?

Mistä asiasta olisit halunnut lukea vielä enemmän?

